

Zápis z jednání Etického panelu ČT 17. 4. 2025

Etický panel České televize dne 17. 4. 2025 projednal zadání Generálního ředitele České televize, Mgr. Jana Součka, ze dne 7. 4. 2025 dle podkladů zaslaných generálním ředitelem České televize. Etický panel České televize jednal ve složení Mgr. Alžběta Bajgartová, Mgr. Jan Hanák, Mgr. Božena Jirků a MUDr. Michal Sojka. Omluven byl předseda Etického panelu České televize, JUDr. Maxim Tomoszek, Ph.D.

Projednávaný případ a na něj navazující otázky byly v podkladových materiálech zaslaných generálním ředitelem ČT vymezeny takto:

„Vážení členové Etického panelu,

dne 28. března 2025 požádala Rada ČT generálního ředitele o vyjádření ke stížnosti Aliance pro rodinu týkající se pořadu Kouzelná školka vysílaného na programu ČT :D dne 14. března 2025. Konkrétně se jedná o epizodu norského dětského seriálu Karsten a Petra s názvem „Pride“.

Stěžovatel namítá, že zmíněná epizoda byla „jednotlivým školením o LGBTQI+ ideologii a agitkou pro podporu tzv. duhových pochodů Pride“, jejímž „účelem je děti indoktrinovat jedinou progresivistickou ideologií a vyvolat v nich touhu slavit Pride a účastnit se pochodů, které nejen v českém prostředí slouží k prosazování lobbistických cílů, změně společenských norem a zákonů, a dlouhodobě rozdělují společnost.“ Z toho stěžovatel dovozuje porušení ust. § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 483/1991 Sb. o České televizi a dále porušení Kodexu ČT, konkrétně již samotné preambule Kodexu ČT, a dále čl. 2.1. Ve stížnosti dále uvádí doslovný přepis jednotlivých pasáží příběhu (na iVysílání není tento seriál dostupný z licenčních důvodů).

Následně jsem si vyžádal stanovisko programu ČT :D. Manažer vývoje z Centra tvorby pro děti a mládež vysvětluje, že „televizní pořad Kouzelná školka ani seriál KARSTEN A PETRA pochody hrdosti ani LGBT+ hnutí nijak nehodnotí ani jeho myšlenky dětem nepodsouvá. Pouze dětem vysvětluje, že pochody hrdosti existují a co to je. Tím napomáhá dětem lépe porozumět okolnímu světu a naplňovat smysl Úmluvy o právech dítěte, mezi která patří i právo na přístup k informacím, materiálům a jiným zdrojům za účelem rozvoje duchovního, morálního a mravního blaha dítěte (článek 17).

Rozhodl jsem se v této věci obrátit na Etický panel ČT s žádostí o posouzení, zda patří takový pořad do vysílání dětského kanálu televize veřejné služby, a jestli mohla Česká televize zařazením epizody „Pride“ z norského seriálu Karsten a Petra do vysílání na ČT :D porušit Kodex ČT.“

K zadání Generálního ředitele ČT byly přiloženy tyto přílohy:

- Stížnost Aliance pro rodinu
- Stanovisko CTDM ČT
- Odkaz na pořad – epizodu „Pride“ ze dne 14. 3. 2025

Projednání předložených otázek Etickým panelem ČT

Výsledkem jednání bylo následující usnesení schválené jednomyslně všemi přítomnými členy Etického panelu ČT:

Usnesení č. 2/2025:

Odvysílání epizody „Pride“ seriálu Karsten a Petra nebylo porušením Kodexu ČT.

Odůvodnění:

Při projednávání zadání generálního ředitele ČT vycházel Etický panel ze zaslaných podkladových materiálů. Etický panel ČT se s ohledem na Statut Etického panelu ČT nezabýval porušením ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, neboť je zřízen k posuzování otázek, které vyplnou z uplatňování Kodexu České televize. Etický panel ČT nicméně upozorňuje, že zmíněné ustanovení nelze vykládat a uplatňovat izolovaně bez zohlednění ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) citovaného zákona.

S vědomím vymezení své působnosti se Etický panel ČT zaměřil na zhodnocení porušení ustanovení čl. 2 odst. 1 Kodexu ČT ve světle preambule Kodexu ČT. Ustanovení čl. 2 odst. 1 Kodexu ČT zní: *„Česká televize přistupuje k dětskému divákovi především s cílem pomáhat mu objevovat a přijímat za vlastní hodnoty slušnosti, vzdělanosti, pracovitosti a úcty k životnímu prostředí. Tomuto úkolu přizpůsobuje skladbu a charakter pořadů určených dětskému publiku. Je si přitom vědoma, že nezaujme-li pořad děti, nemůže právě uvedené povinnosti dostát.“*

Etický panel ČT při interpretaci tohoto ustanovení zohlednil Preambuli Kodexu ČT, na kterou poukazuje stížnost Aliance pro rodinu. Konkrétně Etický panel ČT poukazuje na následující pasáže Preambule Kodexu ČT:

„Kodex vychází z pojetí veřejné služby zajišťující přístup k informacím, kultuře, vzdělání a zábavě pro všechny občany. Česká televize v tomto smyslu představuje otevřený veřejný prostor pro setkávání zkušeností, postojů a prožitků vlastních různým lidem a skupinám žijícím na území České republiky. Tím mimo jiné napomáhá informační a kulturní seberealizaci rozmanitých menšin, jež se ocitají mimo hlavní proud názorů, kultury a zábavy, při současném poznání těchto menšin většinou.

...

Česká televize si musí zakládat na otevřenosti, nestrannosti a nezávislosti. Musí však také dostát povinnosti stát vždy na straně lidské důstojnosti, základních lidských práv a svobod a úcty k přírodě a kulturnímu dědictví. Programy České televize ovládá tvořivost, tolerance a kritické myšlení.

Účelem existence televize veřejné služby je zajistit veřejnosti zdroj informací, kritické reflexe, umělecké tvorby a zábavy, které jsou chráněny před lobbistickými tlaky. Česká televize přispívá k vytváření prostoru svobody slova, myšlení a tvorby, v němž může

vyrůstat demokracie. Informuje, poskytuje kritickou reflexi událostí, vzdělává a baví v ovzduší úcty k člověku, k jeho dílu i ke všem formám existence."

Podle Preambule Kodexu ČT Česká televize především:

„a) Vytváří svými pořady orientační bod pro všechny členy společnosti a podporuje soudržnost společnosti a integraci všech jednotlivců, skupin a společenství; zvláště se pak musí vyvarovat jakýchkoli forem kulturní, sexuální, náboženské či rasové diskriminace a společenské segregace.

b) Představuje fórum pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat nejširší možné spektrum názorů a hledisek.

...

f) Odráží rozmanitost filozofických koncepcí a náboženských vyznání ve společnosti s cílem napomáhat vzájemnému porozumění a toleranci a podporovat soudržnost mnohonárodní a multikulturní společnosti."

V ustanovení čl. 2 odst. 1 Kodexu ČT spatřuje Etický panel ČT několik povinností, které byly v situaci popsané v zadání generálního ředitele ČT relevantní: přizpůsobovat skladbu a charakter pořadů určených dětskému publiku tak, aby poutavou formou rozvíjely zvědavost dětských diváků a hodnoty slušnosti, vzdělanosti, pracovitosti a úcty k životnímu prostředí. Dětské pořady tedy mají dětské publikum zaujmout a pobavit, ale zároveň edukovat o společensky relevantních tématech, a to způsobem, který rozvíjí základní hodnoty jako slušnost nebo úcta k životnímu prostředí. Průřezovým principem, který musí Česká televize dodržovat v celém vysílání, je princip zákazu diskriminace, z něž vyplývá řada konkrétních povinností specifikovaných v čl. 13 Kodexu ČT. Zejména pro dětské publikum má tento princip zvláštní význam, neboť diskriminující chování je jedním z kritérií pro hodnocení vhodnosti pořadů pro různé věkové skupiny.

Celková skladba programu pro dětské publikum musí být různorodá, pokrývat různá témata různými způsoby, zároveň musí vysílání splňovat vysoké požadavky z pohledu ochrany dětského diváka před nevhodným obsahem jako je násilí, vulgární jazyk, explicitně sexuální chování, diskriminující chování apod. I v dětském vysílání platí obecné principy vyjádřené v Preambuli Kodexu ČT. Dětské publikum tedy má být v dětském vysílání seznamováno nejen s tématy běžnými a každodenními, ale i s tématy menšinovými (v různých významech tohoto slova), se kterými se děti běžně nemusejí setkat, a zajistit široké spektrum témat, perspektiv a názorů, samozřejmě s vyloučením nevhodného obsahu (viz výše). Rozmanitost ostatně vyplývá i z principu vyjádřeného v čl. 1 odst. 2 Kodexu ČT: *„Programy České televize umožňují svobodné šíření, výměnu, případně konfrontaci informací, názorů a postojů. Základní smysl jejího působení spočívá ve vytváření otevřeného prostoru pro veřejnou rozpravu o otázkách veřejného zájmu a pro sdělování rozmanitých zkušeností či prožitků vnímání světa, který diváky obklopuje."*

V posuzovaném případě byl vysíláný pořad jedním z dílů seriálu Karsten a Petra. Tento seriál má celkem 4 řady, v nichž seznamuje dětské diváky přístupnou formou s různými tématy, jako jsou například dopravní předpisy, ochrana před požárem, oslava narozenin, rybaření a podobně. Zadání generálního ředitele ČT navazující na stížnost Aliance pro

rodinu se týká konkrétní epizody tohoto seriálu, která je věnována problematice duhových pochodů hrdosti „Pride“. Již z tohoto kontextu je jasné patrné, že jde o jeden z mnoha dílů, který je věnován specifickému tématu, které není předmětem pozornosti v jiných dílech. Z tohoto pohledu nemůže jít o nevyvážený či ideologicky zaujatý pořad, jak vytýká stížnost Aliance pro rodinu, neboť seriál jako celek pokrývá množství různých témat a epizoda „Pride“ je jen jednou z nich, přičemž témata jsou velmi různorodá.

Etický panel ČT zdůrazňuje, že cílené preventivní vyloučení určitého konkrétního obsahu věnovaného menšinovému tématu z širšího celku, který je v souhrnu vyvážený a komplexní, a to na základě obsahových kritérií, by představovalo nepřípustnou diskriminaci ve smyslu čl. 13 odst. 1 a odst. 2 Kodexu ČT a bylo by v rozporu se základními principy působení České televize jako veřejnoprávního média vyjádřenými v Preambuli Kodexu ČT. Česká televize má podle Kodexu ČT představovat otevřený veřejný prostor pro setkávání zkušeností, postojů a prožitků vlastních různým lidem a skupinám žijícím na území České republiky a nesmí nikoho ve svém programu diskriminovat, zejména z důvodů pohlaví, věku, rasy, sexuální orientace, národnosti, etnické příslušnosti, náboženství nebo příslušnosti k určité sociální skupině.

Zároveň Etický panel ČT zdůrazňuje, že televizní vysílání v žádném případě nemá nahradit rodiče. Je zcela na místě, aby rodič korigoval, jaký typ audiovizuálního obsahu svému dítěti zpřístupní, a to na základě nejrůznějších kritérií, neboť právě tím naplňuje rodičovská práva a odpovědnost, mezi něž patří také výchova dítěte. Z povahy veřejnoprávního televizního vysílání, které má cíleně prezentovat různá, i menšinová témata a názory, nevyhnutelně vyplývá, že tentýž pořad může být pro některého diváka (ať již dítě nebo jeho rodiče) mimořádně důležitý a hodnotný a pro jiného zcela nezajímavý, kontroverzní či dokonce vnímán jako nevhodný nebo škodlivý. Pokud takové hodnocení vychází ze subjektivních kritérií, je nutné ho reflektovat v subjektivní korekci přijímaného obsahu, např. přepnutím kanálu, ale nelze to uplatňovat jako kritérium objektivní pro regulaci vysílaného obsahu v podobě vyloučení určitých témat.

V posuzovaném případě naplňuje po obsahové stránce odvysílaný pořad základní principy vysílání určeného pro dětského diváka, tedy seznamuje tohoto diváka se společensky významným, byť menšinovým tématem, s dodržением obecných principů ochrany dětského diváka před násilím, diskriminačním nebo sexuálně explicitním chováním.

Co se týče způsobu prezentace obsahu v posuzovaném pořadu, ani zde Etický panel ČT neshledal porušení Kodexu ČT. Posuzovaný pořad je vytvořen ve spolupráci s odborníky na dětskou psychologii a vzdělávání způsobem, který zohledňuje specifika cílové skupiny. Dětské diváky s tématem pochodů hrdosti seznamuje v jeho základní formě, bez výhradní vazby na problematiku genderu a sexuální orientace, což je patrné například z postavy jednorozce, Iva a podobně. Hlavní postava Karstena je zasazena do tradičního rodinného prostředí. Pořad klade důraz na hrdost v kontextu rozmanitosti a přijetí vlastní individuální osobnosti i s odlišnostmi a specifiky od ostatních, a zároveň na respektování těchto odlišností u jiných. To je nezbytným předpokladem vzájemné úcty a tolerance ve společnosti a nediskriminace, což jsou základní principy, které má ve vysílání Česká televize naplňovat podle Kodexu ČT i podle zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů.

Etický panel ČT tedy po pečlivém zvážení všech relevantních okolností a kritérií dospěl k závěru, že odvysíláním epizody „Pride“ seriálu Karsten a Petra nedošlo k porušení Kodexu ČT, a to jak z hlediska obsahu pořadu, tak způsobu jeho prezentace dětskému publiku.

Etický panel ČT, 17. 4. 2025

Mgr. Alžběta Bajgartová

Mgr. Jan Hanák

Mgr. Božena Jirků

MUDr. Michal Sojka